

Obravnava proti nemškim zločincem

Industrijski in finančni magnati pridejo pred sodišče

STUDIJA TAJNIH REKORDOV

Frankfurt, Nemčija, 11. nov.—Ameriške vojaške avtoritete so namrele prenehanje vodilnih nemških industrijcev in finančnih magnatov, ki so zgradili Hitlerjevo vojno mašino, v Nuernbergu, kjer se bo pričela druga obravnava proti vojnim zločincem. Ti bodo postavljeni pred mednarodni vojaški tribunal.

Med omini, ki so bili odvdeni v Nuernberg, je Friedrich Flick, nemški in municijski magnat. On je bil doslej dosti znan v tujini zaradi milijoni Nemcev. Drugi, ki bodo postavljeni pred tribunal, so njegovi sinovi in poslovniški.

Ameriški krogi trdijo, da je Flick vodilna osebnost in sila v industrijski kombinaciji, poročila, da je bil Friedrich Flick, njejevi sinovi Otto-Ernst, Konrad in Werner von Hoven iz Ameriške tretje armadi po odločitvi avtoritet v Nuernbergu.

To je prva grupa, ki je bila prenešana iz Frankfurta v Nuernberg. Akcija je sledila študiju tajnih rekordov in dokumentov, kakor tudi aktivnosti nemških industrijcev v ameriški okupacijski coni. Dokazi o Flickovem imperiju bodo kmalu razkriti v Nuernbergu.

Uradniki trdijo, da je Flick vodil pod plaščem tajnosti od leta 1933, ko je Hitler prišel na krsto, do junija preteklega leta, ko je bil aretiran. Po aretaciji je bil odvden v jetnišnico v Neugessheimu v bližini Frankfurta.

Flick je bil lastnik 129 industrij, ki so imel koncernov in imel kontrolno nad drugimi tovarnami, ki so izdelovale orožje, strelivo in vojni material za Hitlerjevo vojno mašino. Njegov sin je bil odstavljen kot direktor nemške industrije v ameriški coni pred enim letom. Kaletsch je bil finančni ženi Flickovega industrijskega imperija. V tovarnah tega imperija so garali nemški delavci iz dežel, ki so bile pod nemško okupacijo.

Naznailo dostavlja, da bodo nadaljnji industrijci prenešeni v Nuernberg. Med temi so Heinrich Koppenberg, bivši načelnik nemške kombinacije v Berlinu in na Norveškem, bivši direktor August Rohdewald in Hugo Zinsser ter Franz Hayler, nekdanji podminister v nemški vladi.

Politični razkol na Kitajskem

Kaišekova poteza ne bo ustavila bitk

Nanking, Kitajska, 11. nov.—Med kitajskimi komunistov je dejal, da sklicanje zasedanj skupščine pomeni popoln politični in vojaški razkol na Kitajskem. Dalje je rekel, da poteza Kaišeka glede ustavitve streljanja je zvišala, ki ne bo uspeha. Prevarila ne bo bitke in bitk ne bo ustavila.

Konflikt med Kaišekovo nacionalistično vlado in komunisti je postal. Nacionalistične

Domače vesti

Iz Puebla

Pueblo, Colo.—V bolnišnici v Denverju je umrl Anton Skull, po poklicu farmar in pokopan v Pueblu. Tukaj zapuša ženo, štiri otroke in dve sestri—Ursulo Jenko in Mary Stravia ter brata Franka, v Clevelandu sestro Rose Susa, na Elyju, Minn., sestro Angelo Kriman, v Denverju brata Josepha in Louisa, v Jugoslaviji pa brata Rudolfa. Pri padcu po stopnicah si je zlomila nogo Frances Hochevar. Pri delu se je opekla na roki Helen Pechnik in je morala radi prisada v bolnišnico.—V bolnišnici se nahaja Frances Boltezar.

Rojenice

New York.—Mrs. Mimi Gates je 25. okt. porodila novo članico društva 580 SNPJ, po imenu Alexandria. Mlada mati je hči pokojnega Jožeta Turšiča iz okolice Johnstowna, Pa.

Smrt rojaka

Kansas City, Kans.—Dne 5. nov. je umrl Martin Grigar, star 70 let, doma iz Čateža ob Savi, član ABZ. Tukaj zapuša ženo, tri sinove in hčer, v starem kraju pa sestro. V Ameriki je bil 40 let in zapuša nekaj sorodnikov v La Sallu in Chicagu.

Iz Clevelanda

Cleveland.—V bolnišnici je umrl Victor Selj (Shell), star 46 let, rojen v Budanjah pri Vipavi, član društva 5 SNPJ. Zadnja štiri leta je živel v Clevelandu, prej pa 21 let v Strablanu, Pa. V Hustonu, Pa., zapuša strica Johna Pelhana, v starem kraju pa mater, brate in sestre.—V Collinwoodu je naglo umrla Albina Smrekar, rojena Uršič, stara 63 let, doma iz St. Ruperta, Dolenjsko, v Ameriki 35 let. Iz starega kraja je prišla v Frontenac, Kans., od tam je šla v Pueblo, Colo., nato pa v Cleveland. Bila je članica HBZ in SZZ. Tukaj zapuša moža, poročeno hčer, dva sinova, sestro in vnuke.—Poročili so se: Joseph Svete in Katarina Smith, Anthony Germ in Rosemary Peskar.—Iz bolnišnice se je vrnil Louis Menart.—Pri družini dr. Joseph L. Modic v West Parku so se oglasile rojenice in pustile prvorojenčka.

Išče brata

Margareta Fabec iz Zabi št. 52, pošta Ilirska Bistrica, Primorje, Jugoslavija, želi izvedeti za svojega brata Jožeta Stembergerja. Prosi ga, da bi se spomnil nanjo.

Išče strica

Milwaukee.—Marija Potočar, doma iz Loke pri St. Jerneju, Dolenjsko, želi izvedeti za naslov svojega strica Antona Potočarja, ki se nahaja nekje v Clevelandu. Lahko se zglaši tudi na naslov: Martin Kerhin, 900 So. 6th st., Milwaukee 4, Wis.

čete skušajo izvajati nadaljnje uspehe v provinci Šantung in provinci Hopeh.

Komunistični general Čou En-laj je naznanil, da je pripravljen na diskuzije z ameriškim generalom Marshallom, posebnim poslancom predsednika Trumana, in generalom Čengom, šefom generalnega štaba nacionalistične armade, o Kaišekovem ukazu za ustavitve streljanja. Wang Pingnan, besednik komunistov v Nankingu, je predlagal odločitev zasedanja skupščine.

Voditelji komunistične stranke so prej izjavili, da bodo bojkotirali zasedanje skupščine. To je bilo sklicano z namenom sprejetja nove ustave.

Wallace za jasno strankarsko črto

Bodočnost demokratske stranke v liberalizmu

Washington, D. C., 11. nov.—Henry A. Wallace, bivši trgovinski tajnik, je dejal, da bi morala Amerika imeti dve stranki z jasno črto. Ena naj bi bila liberalna, druga pa konservativna.

Wallace je dejal, da program republikanske stranke, ki je zmaga pri volitvah, bo program reakcije. Bodočnost demokratske stranke je v liberalizmu. Istega mnenja sta senator Pepper, demokrat iz Floride, in Jack Kroll, direktor odbora za politično akcijo Kongresa industrijskih organizacij.

Kroll je komentiral Wallacevo sugestijo in dejal: "Sem za jasno začrtano linijo, da bodo ameriški volilci lahko vedeli, kdo je kdo in kakšno je stališče."

Wallace je rekel, da so volitve dokazale, da demokratska stranka ne more zmagati pri volitvah, če se ne bo reorganizirala in postala liberalna. Ameriški volilci niso glasovali za reakcijo, toda republikanci, ki so bili izvoljeni, mislijo drugače. Nobenega izgleda ni, da bi bil progresivec izvoljen za predsednika Združenih držav pri volitvah 1948.

General Eisenhower bo resigniral?

Washington, D. C., 11. nov.—Tu se širijo govorice, da bo general Dwight D. Eisenhower kmalu resigniral kot šef generalnega štaba. Dal je že razumeti, da se ne strinja s stališčem Trumanove administracije napram armadi.

Rusko stališče o vprašanju poverjenosti

Lake Success, N. Y., 11. nov.—Pričakuje se, da bo Rusija danes razkrila svoje stališče glede vprašanje poverjenosti. Odgovorila bo predsedniku Trumana, ki je naznanil, da bo Amerika zahtevala izključno poverjenost nad japonskimi otoki na Pacifiku.

BRITSKE VOJAŠKE BAZE NA OBREŽJIH AFRIKE

Načrt strategije bo predložen delavski vladi

ZAŠČITA OLIJNIH INTERESOV

London, 11. nov.—Preureditev življenske linije britskega imperija določa zgradnjo močnih vojaških baz na obrežjih vzhodne in zapadne Afrike. Te bodo povezane z vojaško cesto, ki bo presekala afriški kontinent. Dolga bo čez tri tisoč milj.

Oblika gigantnega obrambnega programa je bila orisana po sejah vojaških veščakov v Londonu. V ozadju je odločitev glede odpoklica britskih čet iz Egipta. Veščaki so prišli do zaključka, da sedanja življenska linija britskega imperija preko Sredozemlja ni več varna.

Arthur C. Jones, minister za kolonije, je razkril načrt o gradnji vojaških baz na obrežjih vzhodne in zapadne Afrike. On je naznanil tudi odločitev glede gradnje vojaške ceste preko Afrike. Ta bo šla čez puščave močvirja in džungle.

Glavno vlogo bo prevzel A. V. Alexander, vojni minister. Naznanilo pravi, da bo predložil načrt nove strategije članom Attleejeve vlade.

Poučeni krogi trdijo, da načrt omenja glavne britske vojaške funkcije na Srednjem vzhodu. Te so:

Obramba medkontinentalne življenske linije, ki gre od Gibraltarja preko Sredozemlja do Sueškega prekopa in potem do Indijskega oceana.

Zaščita letalskih baz na Srednjem vzhodu.

Obramba britskih oljnih interesov v Perziji in Iraku.

Vzdrževanje tesne zveze z arabskimi deželami in Turčijo.

Glavne točke v življenski liniji so še vedno Gibraltar, Malta, Ciprus, Palestina, Transjordanija in Irak. Palestina je bila predlagana kot baza britskih čet, toda predlog ni dobil opore pri vojaških veščakih. Kot vzrok so omenili politični nepokoji v Palestini, ki traja že več let. Nobenega izgleda ni, da se bo ublažil v bližnji bodočnosti.

Nemški socialisti dobili povabilo

Poljski delegat protestiral

Bournemouth, Anglija, 11. nov.—Mednarodna socialistična konferenca je kljub opoziciji s strani poljske in štirih drugih delegacij poslala povabilo nemškim socialistnim demokratom, naj pošljejo reprezentante na socialistično konvencijo, ki se bo vršila v Švici.

J. Hochfeld, načelnik poljske delegacije, je zapustil sejo v znak protesta. Dejaj je, da hočejo nekateri izrabiti nemške socialiste kot sredstvo v igri politike moči.

Proti povabilu so vodili opozicijo tudi češkoslovaški, rumunski, ogrski in palestinski socialisti. Avstrijski in švicarski socialisti niso bili navzoči, ko se je vršilo glasovanje.

Britski, holandski, norveški, danski, belgijski in avstrijski socialisti so predlagali, naj bo povabilo nemškim socialistom brezpogojno. Sprejeti naj bi bili kot delegati z enakimi pravicami.

Na konferenco so poslale reprezentante socialistične stranke iz 19 držav.

Američan dajal navodila saboterjem

Belgrad, 11. nov.—Obtoženez Vasil Mano je na obravnavi pred albanskim sodiščem razkril, da je Harry I. Fultz, član ameriške misije v Albaniji, dajal navodila saboterjem, ki so skušali uničiti projekt v distriktu Korica v bližini grške meje. Med obtoženci sta tudi dva uradnika pomožne organizacije Združenih narodov UNRRA. Mano je dejal, da je Fultz dajal tudi denar saboterjem.

Pomanjkanje živeža v britski coni

Hamburg, Nemčija, 11. nov.—Aktualno pomanjkanje živeža je v britski okupacijski coni. Vojaške avtoritete so prepovedale objavo vesti o resni živilski situaciji. Opaža se bojazen pred izbruhom izgrediv.

Palestini, ki traja že več let. Nobenega izgleda ni, da se bo ublažil v bližnji bodočnosti.

Premier Attlee obsodil obstrukcijo in propagando

Nadaljnje kontrole razveljavljene

Porter bo morda resigniral

Washington, D. C., 11. nov.—Predsednik Truman je zavrgel načrtno gospodarstvo v prilog zakonu povpraševanja in zalog in razveljavil kontrole mezd in cen. Izjema so še stanarina, sladkor in riž.

"Prepričan sem, da je prišel čas, ko kontrole ne morejo več služiti koristnim namenom," je dejal. "Če bi še nadalje ostale v veljavi, bi trpele ameriško gospodarstvo. Iz tega razloga jih razveljavljam."

Dasi bo kontrola stanarine ostala, je Truman namignil o reviziji. Možnost je, da bodo hišni posestniki dobili olajšave v obliki zmerne zvišanja stanarine.

Paul Porter, načelnik urada administracije cen, bo najbrže resigniral. On je svetoval Trumanu razveljavljanje nadaljnjih kontrol. Za načelnika urada je bil imenovan v juniju. Prej je bil načelnik federalne komunikacijske komisije.

Truman se je udal pritisku voditeljev unij Kongresa industrijskih organizacij in Ameriške delavske federacije, ki so zahtevali odpravo mazdnih kontrol. Gotovo je, da bodo šle unije v boj za zvišanje plač, ker draginja stalno narašča.

Atomsko pecivo razkačilo župnika

Poveljevanje ogabnega orožja

Washington, D. C., 11. nov.—Rev. A. J. Davies, župnik tujakšnje protestantske cerkve, je v svoji pridigi omenil sliko, ki je kazala dva ameriška admirala, režeča se ob pecivu v obliki eksplozivne atomske bombe. Slika je označil za gnusno in ogabno, demonstracijo človeške propalosti.

Admirala na sliki sta bila Blandy, ki je vodil preizkušnjo atomske bombe v zalivu Bikinskem otoku, in F. J. Lowry. Med njima je bila žena admirala Blandyja.

"Ako bi imel oblast duhovnika iz srednjega veka, bi pozval razkačnost Boga, naj mačuje tako nesramnost," je dejal Davies pred svojimi verniki. "Obsodil bi na dno pekla take ljudi brez vesti in dostojanstva, izdajalce človeštva. Upam, da ne bodo v Rusiji ponatnili mojih besed in obsodbe. S tem bi le potrdili, da je sovjetska vlada v pravem, ko pripoveduje ruskemu ljudstvu o ameriških propalcih, ki poveljujejo najbolj ogabno orožje smrti, ki je bilo iznajdeno."

Admiral Lowry je odgovoril Daviesu. Dejaj je, da najbrže ne razume situacije. Pecivo je bilo spečeno v St. Louisu, ker so peki skušali pokazati, da cenijo delo, ki so ga izvršile ameriške oborožene sile.

Muslimanski predel indijske vasi požgan

New Delhi, Indija, 11. nov.—Muslimanski predel vasi v bližini tega mesta je bil požgan v teku izgrediv med muslimani in Hinduji. Najmanj 30 ljudi je bilo ubitih v izgrediv. Britske avtoritete so poslale vojaške čete v akcijo, da ustavijo izgrede.

Opravičeval je britske akcije v Indiji in Burmi

BYRNES BO PREDLOŽIL NAČRT

London, 11. nov.—Premier Attlee je dejal, da obstrukcija in propaganda ovirata napore organizacije Združenih narodov v prilog miru, zaeno pa je izrekel svarilo, da se bo organizacija razbila, če ne bo prišlo do sporazuma. Dejaj je, da ključ do blaginje v Evropi je sporazum glede bodočnosti Nemčije. Ta je predmet diskuzij na seji zunanjih ministrov štirih velesil v New Yorku.

Attlee je govoril na banketu, katerega je aranžiral londonski župan. Naglasil je, da Velika Britanija bo delala za uresničenje svojih idealov, med katerimi je glavni mir, in skušala znati breme oboroževanja. V mislih je imel predlog ruskega zunanjega ministra Molotova, ki je na prvi seji skupščine Združenih narodov predlagal splošno razorožitev.

"Nauk, ki smo ga dobili po zaključku druge svetovne vojne, ne sme biti pozabljen," je dejal. "Razorožitev mora biti povezana s splošnim sistemom zaščite. Zdi se mi, da nas je dosedanje delo skupščine Združenih narodov razočaralo. Širi se propaganda, ki podira zaupanje. Ako bo organizacija Združenih narodov le forum za brezplodne debate, ne bo dosegla svojega namena."

Attlee je dejal, da je zunanji minister Bevin demonstriral potrpežljivost. Vzdržal se je odgovorov na napade in očitke.

"Dejanja so boljši odgovor kot besede," je rekel Attlee. "Naše akcije v Indiji, Burmi in drugih deželah pobijajo trditve o imperialističnih ciljih Velike Britanije. Ako je bil kdaj problem, ki zahteva kooperacijo med zvezniki, je ta v prizadevanjih, da postane Nemčija demokracija."

New York, 11. nov.—Dasi svet zunanjih ministrov štirih velesil se še ni zedinil o mirovni pogodbi za Nemčijo, je očitno, da bo sta Amerika in Velika Britanija skušali uveljaviti svoje načrte.

Splošno se priznava, da bivše satelitske države niso glavni problem. Glavni problem je bodočnost Nemčije. Ameriški državni tajnik Byrnes je naznanil, da se bodo diskuzije o mirovni pogodbi za Nemčijo pričele 20. novembra. On ima načrt, katerega bo predložil zunanjim ministrom.

Uspeha še ni v raparih za rešitev tržškega vprašanja in plovbe na reki Donavi. To vprašanje je le demonstriralo razliko med Rusijo in zapadnimi silami. Gotovo je, da bo Byrnesov načrt podpiral britski zunanji minister Bevin.

Čehoslovaški zunanji minister Jan Masaryk je apeliral na ameriško ljudstvo, naj podpira organizacijo Združenih narodov. V svojem govoru v židovski sinagogi je obsodil one, ki govorijo o neizbežnosti nove svetovne vojne. "Vprašanja je, kaj moramo storiti, da se vojna oнемogoči," je dejal. "Ljudstva Sovjetske unije nočejo vojne; ves svet je proti vojni. Rusija je utrpela večjo škodo v vojni kot vse ostale zavezniške države. Ako bo organizacija Združenih narodov propadla, bo svet razklan. Ta planet je premajhen za dva svetova."

Masaryk je dejal, da je popolnoma uverjen, da Amerika in Rusija, čeprav imata različna ekonomska sistema, lahko korakata skupaj. On je tudi odločno zanimal trditve, da je Čehoslovaška satelit Sovjetske unije.

Svet ječi pod težkim bremenom militarizma. Rešitev leži v splošni razorožitvi.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združeno državo (Ivan Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in okolice Cook Co. \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$8.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$8.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih pismov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vso, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Vprašanje "strateškega" poverjenjstva

Ako bodo visoki diplomati "zmagovalcev" v takem tempu gradili svetovni mir kot so ga gradili do zdaj, bo vzelo najmanj deset let predno ga bodo skovali — če ga sploh bodo. Preteklo je že precej mesecev, odkar so pričeli delati "mir" na Balkanu in južnih obronkih centralne Evrope, toda niso do zdaj še nič drugega skovali kot pet osnutkov "mirovnih" pogodb, o katerih je le toliko gotovo, da ni o njih med odločilnimi faktorji še nobenega soglasja. Toda predno bodo te pogodbe pripravljene za podpis, se bosta morala Vzhod in Zapad na kak način zediniti. Danes še ni nobenega znamenja, da se to zgodi v bližnji bodočnosti. Najbolj trdega oreha — Nemčije in Avstrije — se pa še sploh niso dotaknili.

Vsled tega je Walter Lippmann, znani kolonar, začel zadnje čase brati levite Byrnesu in njegovim pomočnikom. On zelo resno dvomi, ako bo sploh kdaj prišlo do sklenitve mirovniških pogodb po sedanjih metodah, to je, če jih bodo kovali po malem, od kamna do kamna, kot se na primer gradi palača. On meni, da je treba na zeleno mizo "zdumpati" vsa sporna vprašanja vse Evrope, Dardanel, Sredozemlja, Pacifika, Daljnega vzhoda, Malajev, etc. in sedeti pri zeleni mizi toliko časa, da so sestavljene, sklenjene in podpisane vse mirovne pogodbe. Lippmann meni, da je le na ta način mogoče izdelati mozaik in dati formo ter bazo svetovnemu miru.

O sedanjih Byrnes-Vanderbergovi metodi pravi Lippmann, da je le kvasanje proti Rusiji. On smatra, da je ta politika popolnoma bankrotirala, kajti je le igranje v roko — Moskve. Ko se razkadi dim po vročem kvasanju, ostane na konju le — Molotov. On misli, ako Byrnes ne spremeni svoje taktike, bo končno tudi le Molotov na konju. Impulzivno bi človek lahko rekel, da bi to morda ne bilo slabo za svetovni mir, toda v tem bi se lahko tudi motili, kajti Zapad, posebno pa Amerika je preveč mogočen faktor, da bi se zadovoljila s tako igro. Do trajnega svetovnega mira bo moglo priti le, ako pride do pobotanja obeh taborov, seveda na podlagi mirovniških pogodb, katere bodo lahko podpisale vse države, "zmagovalci" kot premaganci.

Eno od vprašanj, ki čaka rešitve, je vprašanje kolonijalnih narodov in tisočero otokov širom brezmejnega Pacifika. V pošteb pridejo predvsem japonski otoki, mandatni kot tudi lastni.

Za reševanje kolonijalnih in otoških vprašanj ima sedanje zasedanje Združenih narodov ustanoviti poverjeniški svet, ki naj prevzame legalno odgovornost nad vsemi otoki in celinskimi ozemlji, kateri mu bodo odkazani po mirovniških pogodbah. V to kategorijo spadajo vsi mandati, ki jih je pokojna Liga narodov odkazala raznim imperialističnim silam. Ti mandati so teoretično dedičina Združenih narodov, v praksi pa najbrže ne bo posebne spremembe razen na Pacifiku, kjer si Amerika lasti pravico do vseh japonskih otokov. Izjema so le Kurilski otoki in gornji del Sahalina, katere je že pograbila Rusija na podlagi tajnega sporazuma velike trojice na Jalti. Ampak tudi to pograbitev bo treba še legalizirati v mirovniški pogodbi z Japonsko.

Vprašanje japonskih otokov je zadnje dni sprožil predsednik Truman, ko je izjavil, da bo Amerika zahtevala "strateško poverjenjstvo" nad vsemi japonskimi otoki — poleg Maršalskih, Karolinskih in Marianških tudi Okinawo in še nekaj drugih "bližnjih" otokov.

Lippmann, ki je eden najbolj agresivnih eksponentov imperialističnega koncepta "ameriškega stoletja", je takoj prijel Trumana, ker je prišel na dan s tem vprašanjem, ki je po njegovem mnenju neločljivo od vseh drugih spornih vprašanj Daljnega vzhoda. Kot že omenjeno, on hoče, da se vse lepo po redu skupaj zlagajo. Predvsem pa hoče jahati svoja konjička tudi takrat, ko drvi v napadno smer.

Sprožitev tega vprašanja po Trumanu je na mestu, kajti je dobro, da vemo, kaj vlada zahteva, kakšno je njeno stališče. V deželi je bilo že mnogo zahtev, da mora Amerika enostavno pograbiti vse otoke križem vsega Pacifika. Seveda v svoje — "obrambene" namene. Posebno visoki vojaški in mornariški krogi (profesionalni militaristi) so insistirali, da mora Amerika enostavno anektirati vse japonske otoke z Okinawo in Iwo vred ter jih spremeniti v "obrambene" vojaške baze.

Iz Trumanove izjave bi navidezno izgledalo, da so militaristi izgubili bitko za te otoke. To drži le toliko, kar se tiče enostavne aneksije. Toda kar Truman oziroma državni department predlaga, se v bistvu zelo malo, ako sploh kaj loči od cilja ameriških imperialističnih imperialistov.

Ameriški načrt glede teh otokov, ki je bil objavljen zadnji četrtek, napravi največjo farso iz poverjenjkega koncepta. Medtem, ko zahteva, da Amerika dobi "strateško poverjenjstvo" nad vsemi japonskimi otoki, na drugi strani odločno odklanja vsako inspekcijo s strani poverjenjkega sveta Z. N. kot to določa črter. Dulles Foster, ki je v imenu ameriške delegacije predložil ta načrt, je v bistvu dejal, ako Amerika ne dobi takega "strateškega poverjenjstva", kakršnega si je sama predpisala, bo te otoke enostavno obdržala in mirna Bosna.

Po tem načrtu bi Amerika porabila te otoke za vojaške in mornariške baze, seveda za "obrambo", v resnici pa za strahovanje vsega Daljnega vzhoda s Sibirijo vred. V enem ali drugem primeru bi bili ti otoki pod upravo bojne mornarice, ki ima najslabši rekord v področju otoške uprave. Po izjavi bivšega notranjega tajnika Harolda Ickesa je vojaška predvojna uprava otoškemu prebivalstvu na Guam odkrila vse civilne svobodnične in ustvarila pravo koncentracijsko taborišče. Otoškemu prebivalstvu je odkrila tudi pravico do lastnega jezika in edini učni jezik v šolah je bil angleški — slično kot v Julijski krajini pod Italijo. V res-

VSAKEGA NEKAJ

West Middlesex, Pa.—Že dolgo se nisem oglašil v Prosveti. Vzrok je, ker sem zaposlen na farmi. Smo želi, mlatili, orali in zopet sejali; sedaj pa ličkamo koruzo, tako da se nisem mogel pripraviti za pisanje. Ko sem zvečer pričel čitati, sem pa zadremal. Žena me večkrat opozori, češ, da sem postal kratkoviden, ker skoraj z nosom čitam Prosveto. Pa kaj hočem! Nekateri pravijo, kadar človek sede dremlje, tedaj zori. To bo bolj držalo, kajti smo v jesenski dobi, ko vsaka rastlina dozoreva, z drevja pa se listje v pisanih barvah spušča na tla, nas pa prijemlje revmatizem, zdaj v tem, zdaj v onem glidu.

Da, ta revmatizem je šment. Včasih kar rentam: "Ali si spet tu?" — pa mi malo odleže. Tudi moja žena že dolgo časa nadleguje v kolenu. Pregarja ga z vsakovrstno copernijo, a ga ne more odgnati. Jaz pa jo tolažim, da bo zopet prišla spomlad in ga bomo odgnali s spomladanskim soncem. Seve, če jo bomo dočakali.

Dne 26. avgusta smo bili telefonsko obveščeni, da je umrla v Warrenu, O., soproga Antona Zuga. Novici kar verjeti nisem mogel. Družini poznam že mnogo let, ko je še živela v Sharonu, potem se je pa preselila v Warren. Frances Zug je bila doma iz vasi Sarsko pri Igu, po domače Pavletova. Njen mož Tone pa je doma iz Iške vasi pri Igu.

Odločil sem se, da grem na pogreb. Pokličem tega in onega, a nihče nima prostora, slednji pa se je vendar nas usmilila Frances Gorence in se ustavila pri nas že zgodaj zjutraj. V avtomobilu so bile še tri druge osebe. Z ženo prisedevala in smo dospeli na dom družine Zug že pred deveto uro zjutraj. S povešano glavo stopim k mrtvaškemu odru, na katerem je ležala Frances Zug. Prezgodaj je zapustila soprogo in družino, a kaj hočemo, danes tebi, jutri meni... Soba je bila natlačena s sorodniki, ki so žalovali za pokojnico. Vsi so prinesli cvetlice, katerih je bilo zelo veliko. Ustavil sem se v tretji sobi, kjer so bili Sharončani, ki so prišli dan poprej in čuli celo noč. Skupno smo spremenili pokojnico na pokopališče. Naj počiva v miru! Užalošeni družini mojo globoko sožalje!

Dne 27. oktobra sem se udeležil seje Slovenskega doma, kot običajno vsak mesec. Veste, se je so moter razvedrilo in mi malo katera uide. Tako razmotrivamo, ko mi nekdo naznani, da me nekdo hoče v spodnjih prostorih. Odgovoril sem: "Če je hud, reci mu naj počaka, da dobi pomoč..." V klubovih prostorih so bili moji prijatelji Clevelandčani, sami fejš fantje. Prijateljsko se pozdravimo, nakar prisedem, kot je moja navada.

A. Žnidaršič, ki vodi mlekarstvo v Clevelandu, je dejal, da so se nenadoma odločili in hajd v prijazno naselbino Sharon. Poleg Žnidaršiča so še bili A. Petkovšek z ženo (on ima gostilno), Frank Aizman, poznani clevelandski mesar, in Frank Francec, ki ga v Clevelandu kličejo Šuštar. Aizman me je vprašal čemu sem zdaj nekam utihnil v Prosveto, nakar sem mu pojasnil mojo zaposlenost na farmi. Frank Francec pa je moj star obiskovalec. Na farmo pride vsako leto ob času počitnic, jaz pa ga vprežem v delo, da se poti, da je joj. Frank me je posvaril, da ne bi kakšnega zlodja nabečkal v listu, nato pa sem ga navil, da se je naročil na list za celo leto.

V družbi smo potem modrovali o tem in onem, sedeli pri polni mizi in prepevali, ostali so nas pa gledali in poslušali, venci pa so Guamei imeli še manj pravice kot Slovenci in Hrvatje pod Italijo. In s takim "poverjenjstvom" skuša "osrečiti" vse otoško prebivalstvo na Pacifiku. O toliko naglašani demokraciji ni tukaj nobenega sluha. Demokracijo skušajo vsiliti le — Balkancem, Poljakom in Rusom...

Glasovi iz naših naselbin

Palestina je bila zadnje mesece spremenjena v "no-man's-land" ali "Bevingrad". Angleška oblast vlada tam z železno pestjo, podtalna židovska gibanja pa ji odgovarjajo s terorizmom. Kot kaže slika v "Bevingradu", kakor so židje kretili vse z bodečo žico utrjene kraje, angleška oborožena sila ne dela nobene razlike med otroci in odraslimi pri izvajanju svoje železne pesti.

dar pa ne vem, ali zato, ker znamo ali nasprotno. Zdi se mi, da smo vsi znali, ker smo bili dobre volje. Domislili smo se tudi naše stare domovine in sklada za otroško bolnišnico. Dobil sem v ta namen nekaj dolarjev.

V naših spodnjih prostorih zmeraj luč gori in mislimi smo, da je še dan, toda ko smo prišli ven, je bila že tema. Voščili smo si lahko noč in razšli z zagotovilom, da se zopet kmalu vidimo. Kadar boste prišli na našo farmo, vam bomo pa postregel z mlekom.

Dne 17. novembra se bo vršila veselica tukajšnje podružnice SANS-a. Ves čisti dobček je namenjen za otroško bolnišnico v Sloveniji. Udeležite se v velikem številu.

Anton Valentincič.

PISMO IZ ŠT. VIDA NAD LJUBLJANO

Milwaukee, Wis.—Prejel sem pismo od sestre Albine Brodnik iz Št. Vida. V izčrpu se glasi:

"Mnogokrat se spominjam na Vas. Citala sem pisma, ki ste jih pisali sestrji. Sedaj pa bom malo opisala, kako smo preživeli vojno. Bilo je strašno, polno grozot. Nemci so prinesli našo deželo eno samo vel'ko gorje. Najprej so pričeli seliti nedolžne ljudi v nemška taborišča, posebej tiste, ki so bili bolj premožni, da so lahko potem pokradli njihovo lastnino, pozneje pa so izselili vsakega, ki je simpatiziral s partizani.

Tudi mi smo bili vedno v strahu, da bomo morali zapustiti dom. Moja hčerka Albina je imela vedno zveze z OF, vzlic temu smo ostali doma. Z žalostjo smo gledali, kako so prevažali ljudi s kaminioni in vlaki v taborišča lakote. Od mojega moža so bili trije bratje v taboriščih, dva v Dachau, eden pa v Kasselnu.

Leta 1943 so pripeljali blizu naše hiše 25 mož in jih postrelili ob desetih dopoldne. Tam so ležali do dveh popoldne. Pred ustreliščjo niso mogli spregovoriti nobene besede, ker so jim poprej vbrizgali injekcije v jezik. Po navadi so žrtve pred smrtjo upile "smrt Nemčiji!" itd., ti mučeniki pa so bili tiho.

Med njimi je bil tudi naš sosed in žena ga je videla, ko so ga ustrelili. Prosila jih je, naj ustreže še njo, a so jo odpodili. Ob dveh popoldne so žrtve naložili na avtomobil kot drva in jih odpeljali v Begunje. Kje so bile pokopane, ne ve nihče, kajti tam jih leži v grobovih več kot tisoč. Za te zločine mora biti nemški narod kaznovan!

Med vojno smo zelo slabo živeli. Kruh je bil tak kot blato. Sedaj pa imamo dovolj kruha, le masti in sladkorja primanjkuje, vendar pa se tudi v tem oziru z vsakim dnem izboljšuje.

Večina delegacije 13. redne konvencije se pohvalno izraža o naši Minnesoti. Vendar pa nekemu ni po volji. Sicer pa ni nikjer vse gladko in tako tudi s to konvencijo niso vsi zadovoljni. Vse niso bili še nikdar zadovoljni z nobeno konvencijo in tudi nikdar ne bodo.

O poteku konvencije ne vem

Ne morete si misliti, kako smo bili veseli, ko so prišli iz gozdov partizani in nas osvobodili. Prve dni kar jesti nismo mogli od samega veselja. Partizani so korakali neprenehoma, mi pa smo se čudili, ker je bilo tako veliko ljudi v gozdovih. Bili so dobro oboroženi. Na koncu tega pisma Te lepo pozdravljamo—Tvoja sestra Albina, Francec in Albina.

John Jartiz.

VELIKA SUŠA V STAREM KRAJU

Chicago, Ill.—Prejel sem pismo od mojega prijatelja Nika Starešiniča, ki živi v vasi Zilje, Vinica pri Črnomlju. Med drugim piše:

"Letos smo imeli tu veliko sušo. Najbolj je prizadeta klaja za živino. Letos je bilo polovico manj kot lansko leto. Velika suša je zadela vso pokrajino od Zagreba do Novega mesta. Deževalo je skozi poletje samo trikrat, a še tedaj samo od pet do deset minut. Studenec so usahnili in narod je moral nositi vodo iz oddaljenih krajev.

Sedaj skrbimo kako bomo živeli to zimo, vendar pa smo vseeno veseli, ker upamo v boljše bodočnost. Moram reči, da naša vlada skrbi za ljudstvo in se trudi, da preskrbi čim več živih prizadetim pokrajinam. Naj še omenim, da obnova železnice hitro napreduje, tako da se lahko sedaj že skoraj nemoteno potuje iz kraja v kraj. Nik Starešinič."

M. Vesely.

PRIJETNA ZABAVA

Milwaukee, Wis.—Letošnji piknik federacije Sloge se je dobro obnesel, zabava za delavce, ki so delali na federacijskem pikniku, menda pa še bolje. Najlepše se zahvaljujem odbornikom, ki so pripravili tako dobro kosilo in večerjo. Hvala tudi Alvinu Gloyecku in njegovi ženi, ki sta nam dala na razpolago svoj lep prostor.

Za kosilo smo imeli pečene prašičke, za večerjo pa slastne hamburgerje. Še posebej moram pohvaliti J. Ocvirka, ki je bil tako imeniten kuh.

Na zabavi ni manjkalo petja, kajti kjer se zberemo Slovenci, tam je tudi lepa slovenska pesem. Torej lepa hvala vsem, ki so pripravili tako prijetno zabavo. Na svidenje drugo leto na federacijskem pikniku!

Angelina Lepej, podpredsednica št. 6 Sloge.

S POTA

Ko to pišem, 28. oktobra, imamo v mrzli Minnesoti jako lepe dneve. Seve, to je v Duluthu, na meji Wisconsin, kako pa je v oddaljenih krajih na severu, pa ne vem.

Ako ne bi bilo jugoslovanskih vojakov, ki so se tako junaško borili malone z golimi rokami, bi ostalo mnogo vojakov na evropskih bojiščih in se ne bi nikdar več domov povrnil. Če bi Jugoslovani čakali, kakor so

veliko, kajti bil sem v zbornici kot opazovalec vsega skupaj le dva poldneva. Neki sitnež mi je rekel nekaj nebratskega, ali odgovoril sem mu ustmeno, kar mu je šlo. V javnosti komu kaj očitati, pa naj mleko je ali pije, lepo ali grdo pleše, to bi se po mojem reko, pretakati po nepotrebnem solze.

Torej Minnesota je bila pohvaljena tudi od nekoga, ki jo je pred konvencijo drugače doumeval. To je pravilno. V Minnesoti se je prvič vršila konvencija SNPJ in najbrže zadnjič.

V Duluthu je precej Slovencev, največ v New Duluthu, kjer imajo tudi svojo dvorano, cerkev in društva SNPJ, KSKJ in ABZ. New Duluth je bolj proti wisconsijski meji in daleč stran od postaje, katera je znana delegaciji SNPJ.

Po bolnišnicah je natrpanih polno bolnikov, med njimi tudi več Slovencev iz železnega okrožja. Nekaj jih je tudi v nekaj milj oddaljenem zavodu za jetiko, precej pa v domu za stare ljudi, ki se imenuje "Cook Home."

Matija Pogorelec.

JE PONOSEN NA SVOJE SORODNIKE-PARTIZANE

Mineral, Kana.—Leto se bliža h koncu. Letina je bila slaba v teh krajih, kajti dež je pozabil namočiti zemljo. Deževalo ni skoro nič skozi vse poletje, le tu in tam smo imeli malo plove. Dne 31. oktobra pa je začelo deževati in padavina je znašala sedem palcev v 24 urah, kar je več kot poprej v treh mesecih. Radi suše ni dobro obrodila ne koruza ne druga zelenjava.

Rad prebiram pisma iz stare domovine. Tudi jaz sem prejel pismo od brata in nečaka. Moj brat je bil učitelj v Italiji, kamor ga je poslala Mussolinijeva vlada. Po razpadu Italije, 8. sept. 1943, se je vrnil domov in pomagal partizanom v boju proti nemškemu tolpmu, katere so ropale in morale slovenski narod. On sedaj poučuje šole v Zakrižu pri Cerknem, njegova hčerka pa v Bukovem. Moj nečak Franc Jugg pa je ves čas predsednik KNOO (Krajevni narodni osvobodilni odbor) v Ušniku, p. Volče, Primorsko.

Torej njim se ni treba skrivati v drugih državah, ker so doprinesli svoj delež za svobodo svoje domovine, nakar sem jaz zelo ponosen. Kako velika krivica se godi primorskim Slovincem, ve le tisti, kdor je bil tam in so mu znani tisti kraji, kjer je danes začrtana tako zvana francoska linija. Francozi so zabili, da jim je baš Italija zadala nož v hrbet prav v trenutku, ko so se nahajali v najkritičnejšem položaju. Prav tako so Angleži pozabili, da so italijanski aeroplani v družbi nemških rušili angleška mesta.

Ako ne bi bilo jugoslovanskih vojakov, ki so se tako junaško borili malone z golimi rokami, bi ostalo mnogo vojakov na evropskih bojiščih in se ne bi nikdar več domov povrnil. Če bi Jugoslovani čakali, kakor so

Francozi in drugi, bi bilo dan najbrže drugače. Toda dobro je sirota. Ker so Jugoslovanci nečloveškim naporom veliko pomagali do zavezniške zmage, jim sedaj odrekajo še tisto, kar je njihovega. Zakaj? Meni zato, ker so "komunisti". Dan je komunist tisti kosmati meved, kateri bo prišel in pozori človeštvo. V starih časih in danes imajo nekateri vero v to, ko strašilo. Vero imajo v peklu, kjer je večni ogenj, in v hudobi, kateri se plazi po zemlji, išče duše, da bi jih vlekli v peklo, kjer bi jih mučil vso večnost. Na tak način zavaja ljudstva in delajo za svoje koristi. To dokazuje zgodovina.

Frank Jugg.

POTOVANJE NA KONVENCIJO. VTISI. SPOMINI IN DRUGO

(Dalje in konec)

North Chicago, Ill.—Ko nam leta 1942 vzeli sinove v vojsko, sem šla delat v mornariško bolnišnico, toda ne vsled potrebe, pač pa, da sem, kot mnogi drugi mater, z delom preživljala skrbi za sinova. Ni bilo lahko, ker smo po večini delali 48 ur na teden, zraven pa je bilo treba skrbeti za dom in moštvo. Prav tako je bilo treba pogosto pisati sinovom. Trudopolno delo. Ker nisem posebno velika pisateljica, sem delala tudi v pisarni rabiti slovar, kar je seveda vzelo veliko ur časa. Kolik sem mogla, sem delala tudi v društvu in drugih ustanovah SND. Ko pa sem pred konvencijo vprašala za dopust, so nekako izrazili, da ga ne more dati, jaz pa sem si mislila—volj naj bo mojega dela na tleh vojne in sem ga pustila. Tako bi lahko rekla, da je to moj prvi odhiti v teku trinašletja in pol leta težkega dela.

Iz naše naselbine se bolj redkoma oglašamo v Prosveto. Naša društva so imela vedno la s to tekmo, ne smemo pa zabiti, da je bila to ideja minskega direktorja M. Vrhnika.

Čisti prebitek te priredbe znašal \$300, tako si je vsaka med naših blagajin opomogla \$100. Velike društvene priredbe že nismo imeli dolgo časa, ampak le sem in tja kakšno malo zabavo.

Društvene blagajne združimo največ s posebnimi društvenimi dokladi. Članstvo se temu privadilo in nimamo sitnosti v tem oziru.

Naša društva so imela 198 fantov in deklet pri vojakih. Omeniti moram, da smo bili v teoziru zelo srečni, kajti izgubili smo samo enega člana SNP. Znano pa mi ni, v kakšnem zdravstvenem stanju se nahajajo vrtniški člani-vojaki. Zlostno pa je, da smo pred nekaj meseci pokopali Mary Gorsk, ki je bila mati padlega vojaka. Mati in sin sta bila tak tesno navezana drug na drugega, da ni mogla prenesti izgube sina.

Zadnji teden smo pa pokopali člana društva 14 SNPJ Frank Podboja. Družini naše globoko sožalje!

Fantje so bili še v vojaški službi, ko se je pri društvih pojavilo, da jih bo treba počastiti ko se vrnejo domov. Naše društvo je sklenilo na januarski seji, da mora biti v tem nekaj začetek, nakar smo opozorili naslednja društva: Sloge, Little Fort, društvo sv. Roka in Same. Po nekaj seje smo sklenili, da priredimo banket v prošlem juniju, kar pa se nam ni posrečilo, ker ta krat se ni dobilo piva. Tako smo stvar preložili na 3. decembra t. l. K nam se je seljal pridožilek slovenski narodni dom. Na to priredbo so povabljeni vsi fantje in dekleta, ki so služili Strica Sama. Banket smo se opustili, sklenjeno pa je bilo, da bodo imeli prost ples, za katerega bo igral vsem dobro poznani S. Gregorin. Njegova družba bo igrala za mlade v zgodnji ba (Dalje na 3. strani)

Prosveta

Priloga Mirko Kubel, tajnik SANS-a
(Nadaljevanje)

XX KINOVA POLICIJA JE DO SMRTI MUČILA IN PO- BILA LJUDI

Drugi dan je pričal Marjan...
...kako so ga mučili in po-
bili. Reberger je bil v glavo...
...z rafalom v glavo. Bilo...
...inscenirano (naprej...
...Simona in Hlebec sta...
...umoru iz za voga-

...se se pričel tudi pis-
...zlasti one, ki so po radiju...
...da je Hacin zaničeval...
...Cilka Bauca je sporo-
...glede pokojne Antonije...
...30 letne matere štirih otrok...
...morala prenašati strašno...
...Hacinove policije. Štiri-
...je bila aretirana, na poli-
...so ji agenti kazali obešeno...
...prebričnega starca in ji...
...da se bo isto zgodilo tudi...
...Četrti so jo tako nečlo-
...mučili, da je pri obešanju...
...To se je zgodilo v pri-
...delavnici 13. decembra 1944...
...mučili so jo dr. Mihelič, Pe-
...in neki "Tarzan". Jetni-
...zdravniku dr. Vitačniku...
...tem dokazovali, da je sto-
...umornor. Njeno truplo je...
...v črno in krvavo od udar-
...toda zdravnik je potem...
...temu povedal sorodnikom...
...marla in ni res bila umor-
...Priča je bila sama areti-
...nučena in redno "zasliša-
...v prislilni delavnici in v...
...esu so ji zadržali roko v ra-
...Tu je prebila težko bolna...
...mesece in pol. Vsako noč so...
...peljali nove žrtve... Pod-
...be, splavi, globoke rane, kr-
...vne in zlomi kosti so bili na...
...nem redu. Mnoge so pridri-
...v bivših straniščih na po-
...po več dni in tednov, jih...
...z elektriko in svinčniki...
...jim odprli za potrebo, že-
...so ležale v krvi na golem...
...v smeteh in odpadkih. Od...
...žalosti so se vračali blazni, z...
...gnjenimi mišicami, pretrga-
...živci, s črnimi podpludba-
...ga groznimi oteklinami. Živ-
...napadi so se ponavljali v...
...nem strahu pred novim za-
...metanjem in sklepanjem...
...zmo niso bili zaporu zakur-
...niti ni bilo kapljice gorke...
...na razpolago. Kopalnica...
...je bila na razpolago samo...
...nikom in strežnikom, ki so...
...navadno nune...

...man je molil, da bi muče-
...im "Bog vrnil zdravje"
...Stare iz Ljubljane, Za-
...gryeva ulica 11, je pričala o...
...sstri Violeti Stare, ki je...
...mučenja ostala 100% in-
...Vrzena je bila preko sto-
...lest pretepačev jo je stra-
...pretepało. Ker ni nič iz-
...so jo za lase potegnili na...
...suvali s pestmi in noga-
...ki ji grozili, da jo bodo ubi-
...ker ni mogla vstati, so jo...
...v plašč in vlekli za noge...
...oponah, da je glava odsko-
...od vsake stopnice.

...pomnjam se, ko so na Po-
...nem naspu blagoslovljali...
...v noranici, ki je služila...
...za zapore. Blagoslovljali jo...
...Rožman, ki je prišel tudi...
...blagosloviti sobo in podeliti bla-
...blagoslovno sobo in podeliti bla-
...Govoril je, da bo molil, ki...
...jim Bog povrnil zdravje, ki...
...vprašal, zakaj leži toliko...
...ljudi, mučenih in tepe-
...na podljudi, niti ne zakaj so...
...Saj je predobro vedel...
...blazine so gledale stran. Ve-
...so, da je nepotrebno, da...
...samo narači policiji, pa bi...
...mučenje in tepenje preneha-
...Tudi mene so tepili in su-
...vleki na Gradaščico, dva-
...obstrelili in nato vleki na...
...Po štirih mesecih zapora so...
...poslali v Nemčijo...

...Na sodišče je medtem prišel...
...Zdenko Lovše, duhovnik iz Ma-
...ribora, ki je ponovno povedal...
...vse kot v svoji pisni izjavi...
...in poudaril, da je bilo v Ma-
...riboru v letih 1941 in 1942 po-
...kapanj okrog 2500 ruskih ujet-
...nikov, ki so umrli od gladi.

...Pri urejanju uradnih poro-
...čil o izjavah številnih prič, sem...
...veliko podrobnosti izpustil. Iz-
...povedi prič o zverinskem muče-
...nju slovenskih ljudi po policiji...
...beli gardi, domobranah, črni ro-
...ki itd. sem v nekaterih slučajih...
...cital iz razloga, ker so bili krivi-
...ci pod moralno zaščito vseh ti-
...stih slovenskih izdajalcev, ki se...
...danes s pomočjo svetovne reak-
...cije predstavljajo kot mučeniki...
...v borbi za "Čerkev, vero in na-
...rod." Med te "mučenike" spada...
...tudi dr. Miha Krek, kolovo-
...dja slovenske reakcije v izgnan-
...stvu, katerega se je obravnavalo...
...nazadnje. Ta del obravnave...
...je posebno važen, ker so v njo...
...povezane tudi osebnosti, s kate-
...rimi je imel SANS precej oprav-
...ka.—M. K.)

NEIZPODBITNI DOKAZI ZOPER KREKA

Predsednik je nato pričel...
...tati zapisnik o zaslišanju...
...dr. Rudolfa Bičaniča, o delova-
...nju in delu obtoženega Kreka...
...med sklepanjem trojnega pakta...
...in v emigraciji, sestavljen v u-
...radu javnega tožila Ljudske...
...republike Hrvatske 8. avgusta...
...1946. Dr. Bičanič je bil med o-
...kupacijo v Londonu in je bil...
...podpredsednik londonskega Ju-
...goslovanskega odbora, ki je so-
...deloval tudi z Združenim obo-
...rom jugoslovanskih Amerikan-
...cev v New Yorku. Bičanič je...
...vseučiliški profesor v Zagrebu...
...Izjavil je:

"Med sklepanjem trojnega...
...pakta (med Nemčijo, Italijo in...
...Jugoslavijo) je bil dr. Krek član...
...vlade, s katero je leta 1941 od-
...šel v emigracijo. V emigraciji...
...je bil član Simovičeve in obeh...
...Jovanovičevih vlad, vse do leta...
...1943. Jeseni 1943 je Krek odšel...
...iz Londona in postal predstava-
...nik emigrantske vlade v zavez-
...niški posvetovalni komisiji v Ita-
...liji, kamor ga je postavil (teda-
...nji predsednik vlade) Puči.

O politični liniji je dr. Bičanič...
...izpovedal, da se je dr. Krek v...
...svojih propagandnih govorih po...
...londonskem radiu izogibal napad-
...ov na slovenske kolaboracioni-
...ste, s svojim sodelavci onemogo-
...čeval objavljanje vesti o delu...
...teh kolaboracionistov v Sloveni-
...ji, bil vedno na strani kralja. Mi-
...hajloviča, imel stike z najreak-
...cionarnejšimi angleškimi krogi...
...ki so ga tudi podpirali. (Krek...
...je imel, kakor je bilo že pove-
...dano, stalne vezi z Ljubljano...
...preko Švice in Vatikana in je...
...natančno vedel, kaj se godi v...
...Sloveniji. Svoje govore je pošil-
...jal za objavo tudi v Ameriko...
...in priobčali so jih tudi nekateri...
...napredni listi. Že iz dotičnih...
...čankov se je lahko ugotovilo, da...
...je bilo "nekaj gnilega v de-
...želi Danski", kajti izjavljal je...
...da bo kralj Peter dal Jugoslavi-
...ji po osvoboditvi "demokracijo".

Ker so tedaj tudi za Jugoslavijo...
...bili napravljeni v Londonu ena-
...ki načrti kot za Grško, se lahko...
...mislimo, kakšna bi bila tista kra-

...ljava demokracija, ako bi ne bilo...
...osvobodilne fronte in njene par-
...tizanske vojske.)

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani.)

dvorani, v spodnji pa bodo tudi...
...dobili dobrega godca.

Vojaki bodo dobili tudi brez-
...plačno jedajo, ostali, ki nismo...
...bili v vojni, bomo morali pa pla-
...čati. Pridite v čim večjem šte-
...vilu! Pokažite, da smo na stra-
...ni naših veteranov tudi z de-
...janji in ne samo z besedami.

Omeniti tudi moram, da bodo...
...ob tej priliki tudi oddani trije...
...krasni dobinki. Za to priredbo...
...lahko vsak prispeva kar koli, naj...
...si bo potico, bobne ali kaj druge-
...ga. Torej ne pozabite na to pri-
...redbo. Sicer pa bodo še drugi...
...pisali o tej priredbi, zato kon-
...čam.

Helen Jerab.

Vesti iz nove, prerajene Slovenije in Jugoslavije

Raznarodovalno zapostavljanje slovenščine pospešuje tudi ZVU

Naših življenj ni škoda?
TRST, sept.—Na česti tik pred...
...Repentabrom razstreljujejo mi-
...ne. Tam je tudi velik napis v...
...angleščini in italijanščini, ki o-
...pozoruje na nevarnost. Ni pa...
...imela ZVU (zavezniška vojaška...
...uprava) za potrebno, da bi na...
...tem stoodstotno slovenskem o-
...krožju dala napraviti napis tudi...
...v slovenščini, kakor, da je vse-
...eno, če raztrga mina 'Slovenca',
...ki ne razume napisa.

V čisto slovenskih predelih...
...vsiiluje ZVU italijanski...
...uradni jezik

Tudi v nabrežinskem okraju...
...kjer je 90% prebivalcev sloven-
...ske narodnosti, prav lepo vidi-
...mo, kakšna je v dejanjih demo-
...kracija, ki nam jo je prinesla...
...ZVU. ZVU tukaj pismeno ura-
...duje še vedno v italijanščini, ka-
...kor nam je uradovala vsiljena...
...fašistična oblast. Italijansko o-
...govarja ZVU na prošnje in do-
...pise ljudstva in ustanov. Itali-
...janske so okrožnice prehranje-
...valnega urada nabrežinskim tr-
...goceem, čeprav so vsi Slovenci.

Tudi na železniški postaji so vsa...
...naznanila javnosti v italijanšči-
...ni. Vozni listek morajo zahte-
...vati naši ljudje v italijanskem...
...jeziku. Posebno nejevoljno pa...
...je ljudstvo z razmerami na po-
...staji "Bivio", kjer so že nekateri...
...fašistično navdahnjeni uslužben-
...ci, ki nikakor ne morejo pozabiti...
...zlatih Mussolinijevih časov.

"Nabrežina" je bila vsa tisoč-
...letja, odkar so se tu naselili sta-
...ri Slovani, pa do dne, ko je raz-
...padla habsburška monarhija. Pri-
...šla je italijanska, zbrisali so...
...napis na železniški postaji in po-
...stavili novega: "Aurisina". Z...
...osvoboditvijo po naših partiza-
...nih so ljudje zbrisali ta napis in...
...ga zopet nadomestili s pravim...
...imenom "Nabrežina".

"Dolžnost vsakega zavednega...
...Slovenca in demokratičnega Ita-
...lijana je, da vrne vse okrožni-
...ce, dopise itd., katere niso se-
...stavljene v slovenščini, odnosno...
...obeh jezikih, pristojnim uradom...
...s primerno opombo."—Tako sodi...
...o tem neki nabrežinski tovariš.

Poslovanje ZVU svarilen...
...vzgleđ

Vprašanje zapostavljanja slo-

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani.)

dvorani, v spodnji pa bodo tudi...
...dobili dobrega godca.

Vojaki bodo dobili tudi brez-
...plačno jedajo, ostali, ki nismo...
...bili v vojni, bomo morali pa pla-
...čati. Pridite v čim večjem šte-
...vilu! Pokažite, da smo na stra-
...ni naših veteranov tudi z de-
...janji in ne samo z besedami.

Omeniti tudi moram, da bodo...
...ob tej priliki tudi oddani trije...
...krasni dobinki. Za to priredbo...
...lahko vsak prispeva kar koli, naj...
...si bo potico, bobne ali kaj druge-
...ga. Torej ne pozabite na to pri-
...redbo. Sicer pa bodo še drugi...
...pisali o tej priredbi, zato kon-
...čam.

Helen Jerab.

haja jo po bližnjem borovem goz-
...diču in vdičujejo zdrav in svež...
...zrak, ki jim je tako potreben. Kolonija...
...v Škriljah (Ajdovščina) je sprejela...
...otroke iz Trčica in Ronk, na katere...
...dobrodejo vpliva gorski zrak. Tam so...
...otroci zelo živahni. Po cele dne...
...se daleč razlegajo njihove vese-
...le slovenske in italijanske pesmi. V...
...Portorož so bili poslani otroci z...
...dežele, da se do mile volje na-
...vžijejo morskemu zraku in morsk...
...vode. Kolonija je tudi v Ilirski...
...Bistrici in še v drugih krajih. Vse-
...povsod se otroci dobro počutijo, imajo...
...dobro in obilno hrano, ki jo je o-
...trokom preskrbela Jugoslavija.

Tudi v coni A je uspelo pri-
...pravi našim deci udobne počit-
...nice. Tam onkraj Soče, v Koj-
...skem in v drugih vaseh številni...
...otroci brezskrbno uživajo polet-
...ni odmor pod skrbnim nadzor-
...stvom strokovno izobraženih to-
...varišč, ki jim dobro nadomest-
...ujejo matere. Poleg zabave so o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdeljeni na dve...
...skupini; v eni so bili Slovenci, v...
...drugi Italijani. Vsaka skupina je...
...imela svojo učiteljico. Otroci so...
...pazljivo poslušali pouk v svojem...
...materinem jeziku. Prvotno so se o-
...troci deležni tudi prepotrebne-
...ga pouka; vsak v svojem jeziku. Pri...
...pouku so bili razdel

V ZALI

Dr. IVAN TAVČAR

(Nadaljevanje)

Ko sem stopil doma v hišo, so bili zbrani že vsi domačini. In vedeli so že tudi, da sem se tepel. Oče in mati sta se grdo držala, in mati — vlivala je ravno ječmenovo kašo v skledo na klopi — je zagodrnjala precej glasno: "Da je ravno mene Bog tako kaznoval s takimi otroki!"

Starec pa je srdito dostavil: "Kadar je skleda na mizi, pa si takoj doma! To ti povem, na vse jutro greš v Loko; tega pa ne, da bi mi birlči s puškami hodili okrog hiše!"

Pri mizi so bili kakor jagode na molku nabrani bratje in sestre, in najmlajše — dekletce, ki je potem umrlo za grlovo — je zajokalo na glas. V tem je zajokala tudi mati in postavila skledo sredi mize.

"Da bi le ne umrl!" je dejala. "Potem bi nobene noči ne mogla več spat!"

In oče je zaškripal z zobmi in dostavil: "Naj umre, in našega naj potlej obesijo, bosta vsaj dva malopridneža manj na svetu!"

Okrug mize je vse zajokalo, in v Podlesju se je tedaj prelilo toliko solza, kakor ne skoraj prej ne poslej.

"Ne bom jedel! Ne bom jedla!" je hitelo vse, in žlice so obležale na mizi, in iz skled se je kadilo, a lačen ni hotel biti nihče.

Lačen pa je bil Kisovček Tonček, ki je sedel na zapečku in je pri nas čakal "nauka". Ali čakal je pravzaprav kosila, ker doma v svoji koči ni imel nikogar, da bi mu bil kaj skuhal.

Pa dostikrat ni bilo ničesar, kar bi se bilo dalo skuhati. Rad je torej prihajal v tuje hiše in najrajši tedaj, kadar je imela priti južina na mizo. Tako je bil v praznik svetih apostolov ostal v naši hiši in prav težko je čakal, da bi mu bil kdo dejal: "Prisedi, Tonček, in žlico si vzemi!"

Ko pa le nihče ni znil kaj takega, je izpregovoril sam: "Pa ste brezpametni, da tako udelujete! Iz kože ga ne bodo dejali, in oni je tudi kadil! Jaz pa pravim: Prav mu je storil in še premalo ga je!"

"In zapor in sramota?" zavpije oče. "Ali boš ti namesto mene hodil v cerkev, da bodo ljudje s prstom kazali za tabo?"

"Zapor," se odreže Tonček, "kaj zapor! Kje pa je zapisano, da ga morajo ravno zapreti? Nikjer ne! In če hoče fante poslušati dober svet, mu pravim: Jernejče, pojdi v Ameriko!"

"V Ameriko!" zaihti mati in za njo vse sestre. In vse je zopet jokalo na glas.

"V Ameriko!" se oglasi tudi oče. "In kdo bi mi delal? Ali ne vidiš, da sem star?"

"Saj jih je dosti okrog mize," odgovori Tonček, "to vse raste kakor gobe; jedci in delavci ne poldejo pri tej hiši. Taka je! No, saj ste poznali Logarja s Kremenke! Birič za biričem mu je prihajal pod streho, in sodne pečate so mu prinašali v hišo, da mu kar živeti ni bilo! Pa poglejte sedaj! Koliko je že poslal iz Amerike in koliko je že plačal! Moja beseda je: Fant naj gre v Ameriko!"

"Pa vojaščina?" ugovarja oče. "Kaj pa ta?"

"Tudi nič," odgovori Tonček; "če pride iz Amerike — in tiste tisočake bi rad imel, ki jih prinese s sabo! — bo malo zaprt, in dobro bo vse. Perkov Janez je vzel potni list za Ameriko, pa se je skesal. Če vam je všeč, pa bruhnem tja gor in vam prinesem tisto reč! Potni list mora pač imeti, to je ena! In Perkov Janez ga ima! To je druga!"

Bradati dojenček

Valentin Katajev

Pred letom dni, ko se je lotil urednik izdajati ilustrirani sovjetski list, je bil pogumen in poln idej. Še se spominjam njegovih besed, ko je bil obdaril vse svoje sotrudnike s predgovori: "Da, prijatelji, prosim vas, skrbite v prvi vrsti za to, da postane naš list pravi sovjetski list... popolnoma rdeč, tako reko! In zato, dragi moji tovariši... Ali me razumete?... Nobenih telet z dvema glavama! Nobenih obče zanimanje vzbujajočih dvojčkov! Sovjetsko življenje. Le to in samo to naj nam daja neizbrljivo snov! Proč z meščanskimi senzacijami nekaterih listov! Vrag naj pobere psa, ki kadi cigarete, ki prebira večernike in ki se natiskuje v 400.000 izvodih!"

"Vrag vzemi psa, ki bere liste!" je zagrmel zbor sotrudnikov, odpravljajoč se vsak k svoji mizi. To je bilo pred enim letom.

Telefon v uredništvu se je oglašil. Urednik je snel slušalo in kmalu nato je zalila prijazna rdečica njegov obraz. "Poslušajte, pozor!" je dejal. "Dojenčka so odkrili. S polno brado! Z brki! To meji že s pravljico! Fotograf!... Kje neki tiči fotograf?... Ali ga ni? Takoj z avtom po fotograf!"

Čez četrto ure je vstopil fotograf v uredništvo.

"Peljite se, peljite se takoj!"

Čemu bi še govorili! Obveljalo je, da skrivoma pobegnem v Ameriko, in sicer zato, da se umaknem zaporu, ki zdravemu človeku ni v prid, in da si prislužim kaj denarja, ki ne škoduje ni zdravemu ni bolnemu človeku. Pa mi veruj, ni majhna reč iti iz kraja, kjer je bil človek krščen! Ti goli hribi, kjer se ne da malone nič več posekati, te peščene njive, kjer se pridela malo več, kakor se je posejalo, in te slamnate strehe, pod katerimi se tako slabo spi in še slabše je — če jih imaš vsak dan, skoraj si jih sit. Ali če moraš iz kraja in čez morje v neznane kraje, in še sam Bog ve, ali se še kdaj vrneš, tedaj so nam pa kaj vredne te peščene njive in te slamnate strehe! Pravim, težko se človek loči od doma, in nič ni vredna ta pogorska zemlja, kjer živimo v hudini; ali povem vam, za vso Ameriko je ne dam! In pri tem ostanem!

Tisto popoldne, ko so bili domačini s Kisovskim Tončkom odšli na Trato k nauku, sem ostal sam doma. Zalesnikov laz, tam zgoraj nad Zalesjem, poznate vsi. Veselje je gledati odondod v hribovje in doline. In to vselej, posebej na pa tedaj, če je ajda v evetju, ali pa tedaj, ko cvete črešnja in ko poje divji petelin kar najlepše. V ta laz me je vlekel tisto popoldne. Ne zaradi tega, ker so bile črešnje in cepilke ravno dozorele, pač pa zato, da bi se zadnjič nekoliko ogledal po pogorjih in po dolinah. Saj veste, kako je tam gori. Ravno nasproti, onkraj širokega dola, stoji na bregu naša Brona, in v nji je toliko zelenega bukovja, da ga v vsej dolini drugje nimajo toliko! In jastreb se suče nad njo in v vrhu najvišje "šibe", kakor pravijo Žirovci, ima svoje gnezdo, kjer redi in pita tiste preklicane mladiče, ki nam potem kradejo zajce in kokoši! In tam zadaj proti Oslici so Slajke, in po senožitih in strmihah se pase srna, in lisica se skriva v robovih.

To so lepi kraji, in gospod Andrej se gotovo še spominjate, kako grdo je rjul srnjak, ki ste ga lansko jesen obstrelili na senožitih v Slajkah in zadeli tako nečloveško slabo! Vidi se Blegaš, in prav pred tabo čepi Sveti Vrbani na svoji strmini ter straži dolgočasni Todaš, kjer vam je živ, kar ve ves svet, toliko poštenih in izurjenih lovcev! Oj, lepi kraji so to, in kdor odhaja iz njih, njemu je duša žalostna, najsi je otrok, najsi je starec! No, vidite, v ta laz sem prišel tisto popoldne in legel sem v senco pod leskov grm in gledal na Brono, na Slajke, na Blegaš in na vse.

Pa nisem ostal dolgo časa sam in svetemu Vrbanu sem dajal hvalo, da me ni pustil samega v tistem tožnem trenutku. V laz je prišla tudi Zalesnikova Reza, da bi se nazobala sladkih črešnjah, ki jih je bilo na vsaki vejici v obilici. Ko je korakala po lazu ter prihajala bližje in bližje, mi je upadla srčnost, in kakor zajec sem se zaril v leskovje, da bi ne ugledala. Vrag govori z mladico žensko, posebno če je takšnega obraza, kakor je bila Zalesnikova Reza! Obstala je tik črešnje, ki ni bila deset korakov od mene. Pa se ni premisljalo dolgo, in meni nič tebi nič: zdajci je bila na drevesu, da so kar krilca zašumela okrog nje in da se je včasih malo, prav malo pokazala v belih nogavicah tista okrogla ženska noga, ki ni najslabši del ženskega telesa.

(Dolje prihodnjič.)

"Hm... Sliko imate... z brado in brki?"

"Seveda... Dojenčka in brado in brke!"

Urednik se je začel tresti. "Kako to," je s silo iztisnil iz ust, "kako to, da je pri nas dojenček brez brade in brez zališcev?"

"No, ker je bil naš fotograf modrejši od vašega!"

"Kaj hočete s tem reči! Halo! Halo! K vragu! Ni ga več pri telefonu! Podleži!"

Urednik je letal nato ves razburjen po sobi.

Pred fotografom se je nena doma ustavil. "Vzemite avto! Peljite se! Razčistite zadevo! In če se izkaže, da so mu nalepili brado, no, potem... toda hitite!"

Čez eno uro se je vrnil fotograf.

"No?"

Fotograf se je opotekal do stola, ki je nanj okorno sedel.

"Ste razjasnili zadevo?"

"Da, sem jo!" je obupno ihtel fotograf.

"Govorite! Ali so mu prilepili brado? Povejte vendar!"

"Ne, še nekaj hujskega..."

"So..."

"No!"

"Najprej so ga... dojenčka... fotografirali... in potem..."

Razni mali oglasi

FLOOR MOLDER

Highest Pay - 40 Hour Week
1 1/2 Time Over 40 Hours

B. C. FOUNDRY

4042 S. Michigan Ave.

TOP WAGES

SODA FOUNTAIN DISPENSERS

MEN OR WOMEN

Must be congenial and be able to meet and handle people.
Steady work - Good hours

Piper's Chocolate Shop
33 S. Prospect - Park Ridge
Tel. Park Ridge 53

Employment Office Open from
8 to 5 P.M. Monday to Friday

GRAYER'S

COME AND SEE US

Employment Office Open from
8 to 5 P.M. Monday to Friday

GRAYER TANK & MFG. CO.

4809 Tod Ave.
EAST CHICAGO, IND.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

"Usmrtili? Govorite vendar! Ne mučite me, saj to je huje od natezalnice!"

"So ga..."

"No!"

"Obrili!"

Urednik je zaihtel. "Naš sovjetski, naš rdeči, naš vzorni dojenček s polno brado! Malopridneži! Podleži!"

Razni mali oglasi

ZANESLJIVA ŽENSKA

za domača hišna dela, tri dni v tednu.
Dobra plača.

Zahtevamo priporočila.
SPAULDING 1736

SEAM PRESSERS

for MEN'S TAILORING SHOP

STEADY WORK

Good Pay

Excellent working conditions

Rialto Tailoring Co.

900 W. Polk Street
Phone: Chessparks 6085

WE NEED

AT ONCE

HELPERS

WELDERS

AND

FITTERS

5 DAY WEEK

DAY

or

NIGHT SHIFT

EXCELLENT

WORKING

CONDITIONS

GOOD PAY

MAKE YOUR NEXT JOB

GRAVER'S

COME AND SEE US

Employment Office Open from
8 to 5 P.M. Monday to Friday

GRAYER TANK & MFG. CO.

4809 Tod Ave.
EAST CHICAGO, IND.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Razni mali oglasi

ŽENSKA

za domača hišna dela in osebno perilo—2 dni v tednu.
Dobra plača.

Phone

COLUMBUS 9390

SPLOŠNA HIŠNA DELA

5 1/2 dni na teden. Nič kuhanja. Malo pranja; ni stanovanja.

Southside.

Telephone:

HYDE PARK 9136

PART OR FULL TIME WORK (CLERK)

Excellent working conditions
Good wages - Apply at once

MERCHANTS MOTOR FREIGHT
2424 W. Cermak Road

CLERK

FULL TIME - GOOD EARNINGS with

EXCELLENT FUTURE

MERCHANTS MOTOR FREIGHT
2424 W. Cermak Road

STEADY JOBS

For

DEPENDABLE WORKERS

ORDER FILLERS

Experienced or inexperienced

Comparable salary

5 day week

Ideal working conditions

APPLY

American Optical Co.

10 S. Wabash 8th Floor

See Mr. Gibson

PACKERS

EXPERIENCED OR WILL TRAIN

Steady employment

Comparable salary

5 day week

Ideal working conditions

APPLY

American Optical Co.

10 S. Wabash 8th Floor

See Mr. Gibson

Experienced

CARPENTERS

MUST BE UNION

Fire Damage Repairs

and Remodeling Work

UNION PAY

Apply immediately

T. G. TUCKER & CO.

5546 S. Wentworth Ave.

All ste naročeni na dnevnik

"Prosveto"? Podpirajte svoj list!

HIGHEST WAGES PAID

TO EXPERIENCED LAUNDRY SHIRT

SORTERS AND CHECKERS

GREAT WESTERN LAUNDRY

2125 W. MADISON

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklopu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlana \$6.00 na eno leto naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 na tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vročka reči, da je list predrag za člana SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnimo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročen na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo z